

“Ruhun mahlukiyeti inkişafından ibarettir.” cümlesini açıkla mısınız?

Muhyiddin İbn-i Arabi'nin bu ifadesi, Dokuzuncu Lem'a ve Barla Lahikası'nda ele alınmıştır. Oralardan anladığımızı şöyle hülasa edebiliriz:

1. Hz. Muhyiddin aldatmaz, fakat aldanabilir.

2. Kendisi hidayet ehlidir, fakat her kitabında mühdi (*hidayete vesile*) olamıyor.

3. Gördüğü doğrudur, fakat hakikat değildir.

4. Bu mevzuda sadece ruhun mahiyetini düşünerek “**mahluk değildir**” demiş. Yani ruh, şu gördüğümüz eşya gibi halk aleminden olmayıp emir alemindedir.

5. Ayatın sarahatını incittiğinden dolayı Ehl-i sünnet ve'l-cemaat onun gibi düşünmüyor.

6. Kendisi makbul olsa da düşünce ve kanaatleri hudutları aşmış. Aşk meşrebindedir.

7. **Mühim bazı asfiya, onun eserlerini ve mesleğini tetkike dahi müsaade etmemişlerdir.**

8. Ehl-i sünnet ile Muhyiddin-i Arabi'nin mesleği arasındaki fark, o kadar derin, dakik ve incedir ki, o mesleği derinlemesine inceleme yoluna gitme gereği duyulmamış. O meslek umuma mal olmamış, makbul ve özel bir tarz olarak kalmıştır. **Hatta Hazret-i Muhyiddin kendi makamına gelmeyenlere kitabını okumayı yasaklamıştır.**

Dolayısıyla Hz. Üstad'ın soruda geçen ifadeyi açıklaması (mealen) şöyledir:

Ruh, mahiyeti itibariyle alem-i emirden olduğundan sebep ve madde ile alakası yoktur. Allah'ın zat, sıfat ve esmasına; en güzel, en net bir ayine olması sebebiyle ruh, diğer maddi alemin arızalarla dolu ahvalinden çok uzak ve beri olduğundan, mahiyetini mahluk kabul etmiyor. Ancak o mahiyetin madde ve sebeple alakalı kısmı inkişafa ve müşahedeye layık ve açık olduğundan, bu müşahade edilen kısmı mahluk kabul ediyor. Mesela güzellik bir mahiyet ise, bu mahiyet mücerret olarak temiz ve safi olduğundan Allah'a isnad edilip bir nevi kudsiyet telakki edilerek, "bu kısım mahlûk değildir" deniliyor. Ancak gülde, çiçekde ve ceylanda maddi hale gelmiş ve esbaba bağlı inkişaf etmiş kısmı ve müşahade edilen ciheti mahluk

telakki ediliyor.

İşte ruhun mahiyeti temiz, saf, pak ve nezih olduğundan, **Vacibü'l-Vücut**'a isnad edilerek onun mahiyetine yakıştırılıyor. Bu ruhun bedendeki irtibatı, münasebeti, alaka ve tezahüratı inkişaf telakki edilip, müşahade edilen bu kısım mahluk olarak nazara veriliyor.